

תקנון אתיקה של חבר סגל

במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי

אושר בידי המועצה האקדמית העליונה בישיבתה
מיום 20.1.15, א' שבט תשע"ה

תוכן עניינים

3	.....	אתיקה מקצועית
4	.....	הערכים שעליהם מושתת התקנון
4	.....	חופש אקדמי בהוראה
5	.....	הגדרות
6	.....	תקנון
7	.....	עברת אתיקה והטיפול בה
9	.....	ועדת סגל לענייני אתיקה מקצועית
9	.....	הגשת תלונה לוועדה
10	.....	התיק האישי של חברי הסגל

אתיקה של חבר סגל במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי

אתיקה מקצועית

על פי הגדרתו של פרופ' אסא כשר (2003) אתיקה מקצועית היא "תפיסה סדורה של האידיאל המעשי של ההתנהגות במסגרת מקצועית שהיא מסגרת מוגדרת של פעילות אנושית מיוחדת". ראשית, אתיקה היא תפיסה סדורה ולא אוסף אקראי של כללים והנחיות המקובצים לקוד. שנית, תפיסה סדורה של מקצוע היא הראייה הרחבה של הבעיות בתחום המקצוע, והדרך לפתור אותן באורח מקצועי, ואשר מהן נגזרת זהותו של המקצוע. שלישית, אתיקה מקצועית עוסקת באידיאל, במציונות המקצועית, המוצאת את ביטוייה בהתנהגות, בעשייה ובעבודה המקצועית.

על פי הגדרה זו, למקצועות השונים יש אתיקה מקצועית שונה, שממנה נגזרים כללים והנחיות יסוד שמאפיינים, ולעתים אף מזהים, את המקצוע ואת העוסקים בו. כללים אלה מכוונים את אנשי המקצוע להיות הטובים ביותר בתחומם המקצועי, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בהתנהגות המקצועית הראויה. ההתנהגות המקצועית מוגדרת בתחומי המקצוע ומתייחסת לרכיבים מוגדרים מחייו של האדם בהיבטים מקצועיים של עבודתו.

לדעת שולמן (1988, 2004), ההוראה היא פרופסיה, משום שמטרתיה משקפות מחויבות לחברה, ופעילויותיה מוקדשות לשירות הציבור ולסיפוק צרכיו. מטרות הפרופסיה אינן נקבעות על ידי העוסקים בה, אלא על ידי החברה. פעילות העוסקים בפרופסיה חייבת לשרת את הציבור ולא רק את ענייניהם הפרטיים (שולמן, שם). על האתיקה המקצועית להבטיח שעיקרון זה נשמר על ידי העוסקים במקצוע.

תקנון הסגל האקדמי לענייני אתיקה הוא מסמך פנימי המתווה קווים מנחים להתנהגות ראויה של חברי הסגל האקדמי, וזאת כדי להגן על זכויותיהם ולהבטיח את מילוי חובותיהם המקצועיים. כמו כן, הוא מגדיר מהי התנהגות פסולה, שאינה הולמת התנהגות של חבר סגל במכללה ואשר תיחשב לעברה, ומהי דרך הטיפול בה.

תקנון זה והחלטות ועדת האתיקה מחייבים את כל חברי הסגל במכללה. התקנון אושר על ידי הנהלת המכללה ועל ידי המועצה האקדמית.

הערכים שעליהם מושתת התקנון

- א. עקרון חופש הביטוי והחופש האקדמי של הסגל האקדמי
- ב. הזכות להביע דעה מקצועית במסגרת החופש האקדמי
- ג. הזכות לחקור כל נושא, ובתנאי שאינו מפר את אחד הערכים האחרים
- ד. כיבוד זכויות יוצרים
- ה. כבוד לאחר, למקצועיותו ולתרבותו
- ו. כבוד וסובלנות לאדם
- ז. כיבוד חוקי המדינה ומניעת פעילויות שיש בהן הסתה, אלימות, גזענות, הפלייה, פגיעה בכבוד הזולת, או כל פעילות המנוגדת לחוק

חופש אקדמי בהוראה

הגדרה (על פי עיבוד של פרופ' יצחק נבו להגדרתו של פרופ' ארנסט סימון) החופש האקדמי הוא חופש המחקר וההוראה תוך שימוש במשאבי הציבור. חופש זה מוענק לחוקרים ולמרצים במוסדות להשכלה גבוהה שבהם מתקיימים פתיחות מקסימלית לביקורת וניהול אקדמי על ידי גוף קולגיאלי של חברי סגל בעלי סמכות מקצועית. החופש האקדמי נבדל מחירויות אזרחיות כלליות, ובהן חופש הדיבור האזרחי, בהיותו זכות פוזיטיבית לשימוש במשאבי ציבור. זכות פוזיטיבית זו מטילה על המרצה ועל החוקר חובות מְאֶזְנִים מעבר לאלו החלים מטעם חירויות הדיבור האזרחיות. בין חובות אלה יש למנות את חובות המרצה בכיבוד האוטונומיה, את זכויות התלמידים התלויים בו בחינוכם המקצועי והאזרחי, ואת חובות החוקר בכיבוד הגבולות האתיים של המחקר, כפי שנקבעו בקודים אתיים רלוונטיים.

לחבר סגל יש חופש אקדמי, ואין להתערב בו אלא מטעמים ראויים ומשכנעים. חבר סגל רשאי לבחור את דרכי ההוראה ושיטותיה בהתאם לתפישתו המקצועית ובלבד שהן תואמות את עקרון טובת הסטודנטים ואת שמה הטוב של המכללה.

ראש התמחות ו/או ראש תכנית הכשרה ו/או בעל תפקיד ניהולי ו/או ראש בית ספר ו/או נשיא/ת המכללה, לא יתערבו בדרכי ההוראה, בדרכי ההערכה ובתוכני ההוראה, ובתנאי שהם מקיימים את הוראות והנחיות המל"ג ומקיימים את מדיניות המכללה, כפי שנקבעה על ידי מוסדותיה.

עם זאת, חבר סגל לא יטיף ולא ינסה להשפיע על הסטודנטים הן במישרין הן בעקיפין לקבל את דעותיו, את השקפותיו, את אמונותיו, את האידאולוגיה ואת האגינדה המפלגתית שלו במהלך הקורסים ו/או בין כותלי המכללה.

הגדרות

חבר סגל: אדם המועסק במכללה האקדמית לחינוך ע"ש קיי בתפקיד אקדמי כלשהו, בעל קביעות במכללה או בלעדיה וללא קשר להיקף משרתו.

ועדת סגל לענייני אתיקה מקצועית: ועדה שתפקידה לדון בענייני אתיקה מקצועית של חברי הסגל. ועדת האתיקה פועלת ליישום עקרונות תקנון זה, ומוסמכת לטפל בתלונות על הפרת עקרונות תקנון האתיקה ו/או פגיעה בהם.

חבר ועדה: חבר סגל שנבחר לכהן בוועדת הסגל לענייני אתיקה לרבות יו"ר הוועדה.

עברת אתיקה: עברה על תקנון האתיקה מצד חבר סגל של המכללה ו/או פגיעה באחד מעקרונות, מחובות ומזכויות הסגל האקדמי המפורטים בתקנון האתיקה של הסגל האקדמי, התנהגות שאינה הולמת, התרשלות במילוי תפקיד, שימוש לרעה בסמכות, ניצול מעמד וכדומה.

תלונה: תלונה המוגשת על ידי איש הנהלה ו/או חבר סגל ו/או עובד מנהלה ו/או סטודנט נגד חבר סגל במכללה.

תקנון

חבר סגל ישמור על ישרה מקצועית וימלא את תפקידו ואת חובותיו המקצועיים בנאמנות ובמסירות תוך שמירה על הגינות, על כבוד המקצוע, על טוהר העבודה החינוכית ועל יחס של כבוד למכללה. חבר סגל ימלא את תפקידו בנאמנות וביושר; ינהג בדרך ארץ, בכבוד, בנימוס, בהגינות וללא משוא פנים כלפי עמיתיו, כלפי הסטודנטים והעובדים במכללה; יימנע מפנייה ו/או ממעשים שיש בהם עלבון ו/או פגיעה ו/או השפלה לזולתו: עמיתיו המרצים, הסטודנטים, העובדים ו/או הממונים עליו ו/או הכפופים אליו.

1. חבר סגל יקיים את תפקידו ואת חובותיו על פי הגדרות התפקיד.
2. חבר סגל יימנע ממעשים ו/או מהצהרות, שיש בהם כדי לפגוע בדת, בעדה, בגזע, במגדר, בנטייה מינית או בקבוצה כלשהי.
3. חבר סגל לא ינקוט איומים מכל סוג שהוא נגד עמיתיו המרצים, הסטודנטים והעובדים במכללה.
4. בעל תפקיד לא ישתמש ו/או ינצל לרעה את תפקידו לקידום ענייניו האישיים ולהשגת מטרות אישיות; לא יעדיף ולא יפלה איש סגל אחד על אחר ו/או יקדם אחד לעומת אחר בשל אינטרס אישי.
5. חבר סגל שהוא בעל תפקיד במכללה לא יכהן בתפקיד זהה ו/או או דומה לו במוסד אקדמי אחר בשל חשש לניגוד אינטרסים.
6. בעל תפקיד ימונה לתפקידו בהתאם לנהלים המקובלים, ומשך הקדנציה יהיה בהתאם למקובל בתפקיד.
7. חבר סגל לא יפגע בקניין הרוחני של אחרים בדרך כלשהי. הוא לא יגנוב "גנבה ספרותית" ויפרסם אותה בשמו.
8. חבר סגל לא יתראיין ו/או לא יפרסם בכלי תקשורת כל שהם, בין משודרים ובין כתובים, נושאים הקשורים למכללה מבלי לקבל אישור מנשיא/ת המכללה ו/או הממונה על יחסי הציבור במכללה.
9. חבר סגל לא יתנהג ו/או לא ישמיע ו/או לא יפיץ דברים הן בעל פה הן בכתב, כולל הרשתות החברתיות, ו/או בכל צורה אחרת שיש בה כדי לפגוע בשם הטוב של חברי הסגל, העובדים, הסטודנטים והמכללה. חבר סגל לא ישתמש בבמות אחרות (כגון כינוסים, ימי עיון וישיבות) כדי להשמיץ את המכללה ו/או את עובדיה.

10. חבר סגל ישמור על סודיות המידע, שהיה חשוף לו במהלך עבודתו: בישיבות פנימיות סגורות, פרוטוקולים פנימיים, שלא מופצים ברבים, חוות דעת של אנשים, מידע על חברי סגל, סטודנטים או עובדים, ולא יעשה במידע זה שימוש שלא כדין.
11. חבר סגל ישתמש בתואר אקדמי כלשהו רק בתנאי שהוכר על ידי המוסדות המוסמכים לכך בארץ.
12. חבר סגל ישמור על משאבי המכללה ומתקניה.
13. חבר סגל לא ימסור מידע כוזב ו/או יצהיר הצהרת שקר ו/או יגיש מסמכים כוזבים ו/או יטעה את המכללה בעת הגשת מועמדות לקבלת עבודה ו/או בעת קידום בתפקיד במהלך העבודה.
14. חבר סגל לא ינצל את תלמידיו ו/או את העובדים לצרכיו האישיים.
15. חבר סגל יימנע מהטרדה מינית, כפי שהיא מוגדרת בחוק "למניעת הטרדה מינית התשנ"ח - 1998".
16. חובה על חבר סגל, הנתקל במקרים הנושאים אופי של הטרדה מינית, להעביר את המידע לאחראי על הטרדה מינית במכללה.
17. מרצה יימנע מלעסוק מחוץ לכותלי המכללה בתחומים שאינם הולמים את כבוד מקצוע ההוראה.

עברת אתיקה והטיפול בה

1. חבר סגל אקדמי העובר על אחד מסעיפי התקנון עובר עברת אתיקה.
2. אם התקבלה תלונה נגד חבר סגל ההוראה ו/או אם נודע לחבר/י ועדת הסגל לענייני אתיקה על עברה, חלה חובה על הוועדה לדון בעניין.
3. מידע אנונימי לא יובא לדיון.
4. התלונה תיבדק על ידי יו"ר ועדת הסגל לענייני אתיקה, והוא יחליט אם היא תובא בפני הוועדה לדיון.
5. אם יו"ר הוועדה יחליט שהתלונה תובא לדיון, עליו לכנס את ועדת הסגל לענייני אתיקה כדי לנסח בכתב את מהות העברה.
6. עותק יישלח למתלונן בתוך שבועיים מיום קבלת ההחלטה על מהות העברה.
7. הדיון בתלונה בוועדת הסגל לענייני אתיקה יתקיים תוך 30 יום מיום קבלת התלונה.

8. זכותו של הנילון להגיב בכתב על התלונה ולהגיש את תגובתו הכתובה עד יום הדיון. אם יחליט הנילון שלא להגיב בכתב, שמורה לו הזכות להגיב בעל פה ביום הדיון בתלונה.
9. אם הנילון לא יגיב בכתב לכתב התלונה שקיבל לידיו ו/או לא יופיע בפני הוועדה במועד שנקבע, רשאית הוועדה לדון בתלונה בהיעדרו.
10. ועדת הסגל לענייני אתיקה תקבל החלטה ברוב דעות שלא בנוכחות הנילון.
11. עותק מהחלטת הוועדה יישלח לנילון ולמתלונן.
12. הדיונים בוועדה יתקיימו בדלתיים סגורות.
13. הדיונים בוועדה יישמרו בסוד, וחשיפתם תיחשב עברת אתיקה, אלא אם החליטה הוועדה אחרת.
14. אם הוועדה תמצא את הנילון אשם ותטיל עליו עונש, יוכנסו ההחלטה ומהות העונש לתיקו האישי.
15. העונשים שבסמכות ועדת האתיקה להטיל הם:
  - א. אזהרה
  - ב. התנצלות בכתב
  - ג. נזיפה
16. במקרים חמורים הוועדה רשאית להמליץ בפני נשיא/ת המכללה להטיל על הנילון עונש נוסף מתוך העונשים הבאים:
  - א. השעיה
  - ב. מניעת הגשה לדרגת קידום לתקופה קצובה ו/או לצמיתות
  - ג. פסילת דרגת קידום שכבר הוענקה
  - ד. מניעת קבלת תפקיד במכללה לתקופה קצובה ו/או לצמיתות
17. החלטת הוועדה תימסר בכתב לידי הנילון במסירה ידנית או בדואר רשום.

ועדת סגל לענייני אתיקה מקצועית

1. הנהלת המכללה תוציא קול קורא להגשת מועמדות לחברות בוועדת הסגל לענייני אתיקה.
2. חברי הסגל המציגים את מועמדותם בפני ההנהלה יצרפו מסמך המתאר את הצהרת הכוונות שלהם לגבי מילוי התפקיד.
3. הנהלת המכללה תבחר את חברי ועדת הסגל לענייני אתיקה.
4. רשימת חברי הוועדה תובא לאישור המועצה האקדמית העליונה.
5. הוועדה תכלול חמישה חברי סגל.
6. חברי הוועדה יבחרו מתוכם את היו"ר.
7. משך הקדנציה הוא שלוש שנים.
8. על חבר ועדת הסגל לענייני אתיקה להיות בעל תואר שלישי, בדרגת מרצה בכיר לפחות ובעל קביעות במכללה.
9. יו"ר ועדת הסגל לענייני אתיקה הוא המוסמך הבלעדי לזמן את ועדת האתיקה, אשר תדון בתלונה המובאת בפניה.
10. בכל התכנסות של הוועדה לצורך עניין מסוים יהיו נוכחים לפחות שלושה חברים.
11. דיוני הוועדה הם פנימיים, ולכן לא יורשה ייצוג על ידי גורמים חיצוניים כמו עו"ד ואו ארגוני המורים.

הגשת תלונה לוועדה

התלונה תוגש בכתב ליו"ר הוועדה ותכלול את הפרטים הבאים:

1. השמות המלאים של הנילון ושל המתלוננים נגדו (תלונה אנונימית לא תובא לדיון).
2. תיאור מפורט של התלונה, שיכלול את העובדות המהוות בסיס לתלונה.
3. שמות עדים (אם יש), שעדותם יכולה לתרום לבירור התלונה.
4. מסמכים ותיעוד רלוונטי.
5. ראיות.

התיק האישי של חברי הסגל

1. התיק האישי של חבר הסגל יישמר במנהל סגל אקדמי.
2. עיון בתיק האישי של חבר הסגל מותר אך רק לנשיא/ת המכללה, ראש מנהל הסגל האקדמי, משנה לנשיא/ה במכללה ולהם בלבד, וזאת מפאת סודיות, פרטיות וכבוד האדם.
3. הכנסת מכתבים לתיק האישי של חבר הסגל העלולים לפגוע במעמדו ו/או בשמו ו/או בעיסוקו ו/או בקידומו ו/או בפרנסתו ו/או בכבודו הן בהווה הן בעתיד היא בסמכותו של נשיא/ת המכללה ושל יו"ר ועדת הסגל לענייני אתיקה, ולהם בלבד.
4. אם ת/יחליט נשיא/ת המכללה ו/או יו"ר ועדת הסגל לענייני אתיקה להכניס מכתב, כאמור, לתיק האישי של חבר הסגל, מן הדין ומן ההגינות ליידע את חבר הסגל על כך בכתב או בעל פה.